

Asia: VM151:00/2018

Lausuntopyyntö kansallisen tekoälyohjelma AuroraAI:n kehittämis- ja toimintasuunnitelmasta vuosille 2019-2023

1. Kohti ihmiskeskeistä yhteiskuntaa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Tullin näkemyksen mukaan konseptit on pääsääntöisesti kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi. Tulli käsittää niin eettisten kysymysten pohdinnan kuin yhteisten eettisten linjausten muodostamisen merkittäviksi esimerkiksi palveluiden tuottamisen ja johtamisen kannalta.

2. AuroraAI-toiminta 2019-2023

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kehittämis- ja toimeenpanosuunnitelmassa olisi voitu vielä vahvemmin tuoda esille, miten elämäntapahtumat oltiin tunnistettu DigiNYT -seurantaryhmässä. Voitaisiinko edelleen lisätä läpinäkyvyyttä elämäntapahtumien valintaan julkistamalla viitekehys seuraavien elämän- tai liiketoimintatapahtumien valinnan taustalle?

Kuten todettu, AuroraAI:ssa liiketoimintatapahtumat ovat osa kokonaisuutta. Tässä kontekstissa Tullia erityisesti kiinnostavat tapahtumat, joissa on kyse rajat ylittävästä liikenteestä. Toisin sanoen Tulli pitää tärkeänä, että verkon arkkitehtuurissa otetaan huomioon myös tämänkaltainen viranomaisen rooli soveltuvissa liiketoimintatapahtumissa.

3. Organisaatioiden kytkeytyminen ja toimeenpanon tuki

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Tulli haluaa olla osa digitaalisten palveluiden ekosysteemiä strategiansa mukaisissa rooleissa liittyen turvallisuusympäristöön ja asiakaspalvelun edistämiseen. Palveluntoimittajana Tulli kehittää palveluitaan asiakastarpeet, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vaatimukset sekä toiminnan

tuloksellisuuden ja käytettävissä olevien resurssien näkökulmat huomioiden. Menestyksellinen kehittäminen edellyttää riittäviä resursseja, osaamisen kehittämistä ja mahdollistavaa sääntelyä.

4. Yleiset huomiot, kommentit ja palaute

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Tulli pitää arvossaan sitä, miten hankintojen yksinkertaistaminen tai kokoaminen oli tunnistettu. Ohjelman edetessä tulisi kuitenkin tarkentaa sertifioinnit toimittajille esimerkiksi tietoturvan ja -suojan sekä etiikan suhteen. Samalla tulee huomioida eri tasoiset vaatimukset.

Tullin käsityksen mukaan digitaalisessa maailmassa ei pelkkä kansallinen näkökulma ole riittävä. Sen sijaan on löydyttävä valmius globaaliuteen ja kokonaisprosesseihin tuotannosta kuluttajalle tai jopa materiaalien uudelleenkäyttöön. AuroraAI:ta on esiltety EU-tasolla. Jos tämä herättää laajempaa kiinnostusta ja vastaavanlainen verkosto lähtee nousemaan muualla, tiedon siirtyminen ja kansainvälisten palveluketjujen muodostuminen saattaa olla mahdollista. AuroraAI:ssa saattaa olla hedelmällistä pitää esillä maiden välisen datan liikkuminen, tarpeen mukaan. Toisaalta voidaan nostaa esiin ajatus siitä, miten EU:n kansalaisten tietoja voidaan suojata datan rajat ylittävissä liikenteessä.

Tulli haluaa tuoda esiin, että "asiakaskeskeisyys vs. ihmiskeskeisyys" -teema toistuu AuroraAI-puheissa iskulauseenomaisesti. Vielä ei kuitenkaan ole vastattu riittävällä tasolla kysymyksen siitä, miten tämä on validoitu ja voidaanko osoittaa, että validoinnissa on aidosti pystytty luopumaan omasta virkamieskehikosta sekä siihen liittyvästä ajattelusta: onko esimerkiksi konkreettinen Kelan luukulla asiointi, johon AuroraAI-elämäntapahtumia koskevissa puheissa usein viitataan, toimintatapa, joka säilyy muuttuvassa yhteiskunnassa?

Tulli korostaa, ettei kehitystyössä ole suotavaa unohtaa Z-sukupolvea, joka tulee ottaa nykyistä vahvemmin mukaan, X- ja Y-sukupolvien rinnalle. 2000-luvulla syntyneiden ääni ei kuulu työssä riittävästi, vaikka kyseisestä sukupolvesta tulee niin ikään tämän alustan käyttäjiä.

Tulli huomauttaa, että näkökulma ja tekemisen tapa on edelleen varsin organisaatiolähtöinen. Sen sijaan kannattaisi ottaa lähtökohdaksi ihmisen motivaatio käyttää tätä. Suomi.fi-viestien käyttöönottoa on mahdollista pitää esimerkkinä.

Sinervo Asko
tulli.fi - Tietohallinto / Ulkomaankauppa- ja verotusosasto